

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

3498750-1042282-J

Bijlagen

1

Datum document

11 januari 2023

Datum 31 januari 2023
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het lid Raemakers (D66) over het bericht in Trouw over het gebrek aan landelijk overzicht van de wachttijden in de jeugdzorg (2023Z00137 ingezonden 11 januari 2023).

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Maarten van Ooijen

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Antwoorden op Kamervragen van het lid Raemakers (D66) over het bericht in Trouw over het gebrek aan landelijk overzicht van de wachttijden in de jeugdzorg (2023Z00137 ingezonden 11 januari 2023).

Vraag 1.

Wat is op dit moment de gemiddelde wachttijd per regio voor de meest voorkomende vormen van jeugdzorg? [1]

Antwoord 1:

Het is niet bekend wat op dit moment de gemiddelde wachttijd per regio is voor de meest voorkomende vormen van jeugdzorg.

Vraag 2.

Klopt het dat er op dit moment nog steeds geen eenduidig landelijk overzicht bestaat van de wachtlijsten in de jeugdzorg?

Antwoord 2:

Er bestaat inderdaad geen eenduidig landelijk overzicht van wachttijden in de jeugdzorg.

Vraag 3.

Welke acties zijn er ondernomen sinds de start van de Jeugdwet in 2015 om te komen tot een landelijk overzicht van de wachtlijsten en waarom hebben deze nog geen succes gehad?

Antwoord 3:

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de organisatie van jeugdhulp en dus ook voor het sturen op wachttijden. Door de jaren heen is de zorgvraag gegroeid en zijn wachttijden toegenomen. In 2021 hebben we daarom afgesproken om ook als Rijk op wachttijden in te zetten en zo om samen de druk op de jeugdzorg te verminderen. Uit deze afspraken is de Aanpak Wachttijden ontwikkeld. Deze bestaat uit een regionale werkwijze en een landelijk traject.

De regionale werkwijze bestaat uit het werken aan inzicht in oorzaken van wachttijden, oplossingen in kaart brengen, inzetten van het gemeentelijk dashboard als middel om in de regio het goede gesprek aan te gaan en verbeteringen aan te brengen en, tot slot, door concreet met regio's aan de slag te gaan om het primaire proces te verbeteren. Het landelijk traject richt zich op het opzetten van een leernetwerk om te stimuleren dat regio's van elkaar leren, en om opgedane kennis uit te wisselen en te borgen.

Daarnaast wordt gewerkt aan een landelijk beeld van wachttijden op basis van regionale beelden. Dit sluit aan bij de bredere doelstelling van beter inzicht in de werking van het jeugdzorgstelsel over de jaren heen en in de effecten van landelijk, regionaal en gemeentelijk beleid.

Het komen tot een landelijk beeld is geen eenvoudige opgave. Regio's hebben nog beperkt inzicht in hun wachttijden. Er is toestemming nodig van alle 342 gemeenten om de data uit het berichtenverkeer te kunnen gebruiken. Dit betekent dat er ook evenzoveel data protection impact assessments (DPIA's) moeten plaatsvinden. Daarnaast wordt door gemeenten en regio's verschillend gebruik gemaakt van definities, productcodes en het berichtenverkeer. Dit betekent dat data niet zomaar met elkaar kunnen worden vergeleken. (zie ook antwoord op vragen 4 en 5).

Vraag 4.

Welke doelen worden er op dit moment gesteld voor de vermindering van de wachtlijsten en op welke manier worden die gemonitord als een adequaat overzicht van de wachtlijsten ontbreekt?

Antwoord 4:

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren van jeugdhulp en dus ook voor het sturen op wachttijden. Specifieke doelen voor het verminderen van wachttijden kunnen dus per regio verschillen en zijn afhankelijk van de oorzaken waardoor wachttijden daar ontstaan. Een overzicht van wachttijden is geen doel op zich, maar een middel om met behulp van data in de regio te kunnen sturen op het verminderen van wachttijden. Op landelijk niveau is het doel het verkrijgen van inzicht in de werking van het jeugdzorgstelsel en in de effecten van landelijk, regionaal en gemeentelijk beleid. Inzicht in en een overzicht van regionale wachttijden kan daarbij helpen. (zie ook antwoord op vraag 3).

Vraag 5.

Zullen acties om te komen tot een overzicht van de wachtlijsten in de jeugdzorg onderdeel zijn van de hervormingsagenda? Zo ja, op welke manier wordt gezorgd dat deze acties nu wel tot resultaat leiden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5:

In de Hervormingsagenda is een van de doelstellingen betere data om te sturen in het jeugdstelsel. Inzicht in wachttijden is onderdeel van deze bredere doelstelling om met verbeterde data en monitoring het functioneren van het stelsel beter in beeld te brengen op de doelen kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid. (zie ook antwoord op vragen 3, 4 en 9).

Ik wil tot resultaten komen door in de regio gemeenten en aanbieders samen te brengen, en met elkaar inzicht in wachttijden te krijgen. Daarnaast stimuleer ik dat organisaties in een regio collectieve verantwoordelijkheid nemen en met elkaar verbeteringen aanbrengen. Tot slot wil ik gemeenten en regio's stimuleren van elkaar te leren. Hiervoor wordt een landelijk leernetwerk opgezet.

Vraag 6.

Is een goed overzicht van de wachtlijsten in de jeugdzorg niet voorwaardelijk voor de ontwikkeling van de landelijke kennisagenda en een kennisinfrastructuur jeugdhulp?

Vraag 7.

In hoeverre heeft de kwartiermaker die aangesteld is voor de ontwikkeling van de landelijke kennisagenda en een kennisinfrastructuur jeugdhulp opdracht gekregen om te werken aan een adequaat landelijk overzicht van wachtlijsten in de jeugdzorg?

Antwoord 6 en 7:

Een goed overzicht van wachttijden in de jeugdhulp is niet voorwaardelijk voor de ontwikkeling van de landelijke kennisagenda en een kennisinfrastructuur jeugdhulp. Deze kennisagenda reikt veel verder en richt zich ook op kwaliteitsverbetering en inzicht in effectiviteit van de zorg. Er is veel afstemming tussen mensen die betrokken zijn bij de Aanpak Wachttijden en de kwartiermaker die in het kader van de Hervormingsagenda werkt aan de opzet van een kennisagenda, maar het zijn twee verschillende trajecten.

Vraag 8.

Zorgen gebreken in het inzicht van wachtlijsten in de jeugdzorg er op dit moment ook voor dat professionals minder goed zicht hebben hoe ze kinderen snel kunnen helpen met de juiste behandeling?

Antwoord 8:

Inzicht in wachttijden zal zeker helpen, maar dit is niet de enige manier waarop professionals snel kinderen kunnen helpen aan passende zorg. Er zijn diverse succesvolle of veelbelovende initiatieven en methodes die in de praktijk beproefd worden. Enkele voorbeelden daarvan zijn: een goede sociale kaart, initiatieven om het gewone leven te versterken, zorgbemiddelingstafels, poh jeugd, inzet van ervaringsdeskundigen en laagdrempelige toegang in de wijk. Professionals zitten dus niet stil als het gaat om het zoeken naar oplossingen om kinderen te helpen. Zie voor meer voorbeelden de publicatie *Wachttijden aanpakken in de praktijk*¹. Verder zijn er regionale expertteams en bovenregionale expertisenetwerken die kunnen helpen bij het organiseren van passende zorg.

Vraag 9.

Waarom vormen acties om snel te komen tot een landelijk overzicht van de wachtlijsten in de jeugdzorg geen onderdeel van de Kamerbrief ten aanzien van de hervormingen in de jeugdzorg van 13 mei 2022? [2]

Antwoord 9:

De aanpak van wachttijden hoeft niet te wachten op de Hervormingsagenda (zie ook antwoord op vraag 5). We zijn namelijk al sinds 2021 aan de slag met de Aanpak Wachttijden, zoals destijds met gemeenten is besloten.

Vraag 10.

Hoe verlopen op dit moment de pogingen om verbeteringen aan te brengen op dit vlak in de regio Rijnmond, wanneer hadden de voorgenomen acties klaar moeten zijn en wat is daarvan op dit moment de planning?

Antwoord 10:

Het OZJ heeft zijn betrokkenheid in regio Rijnmond inmiddels afgerond. Zoals aangegeven in de Kamerbrief 'Stand van zaken jeugdzorg' van 14 november 2022 heeft de samenwerking met het OZJ destijds geleid tot o.a. een merkbare beperking van wachttijden bij specialistische ambulante jeugdhulp (van meer dan acht maanden naar maximaal drie maanden) en het aantal wachtenden (afname van 30%). Ook is er over het algemeen beter zicht op het aantal wachtenden op specialistische jeugdhulp. Acties om verbeteringen aan te brengen lopen echter door: het aanpakken van wachttijden betekent het systeem verbeteren en daar is continue inspanning voor nodig. Zo ook in de regio Rijnmond.

[1] Trouw, 9 januari 2023 'Hoelang wacht een kind op jeugdzorg? Niemand die het echt weet' (<https://www.trouw.nl/zorg/hoelang-wacht-een-kind-op-jeugdzorg-niemand-die-het-echtweet~b1fd8c5bc/>)

[2] Kamerstuk 31839, nr. 853.